

**Informacja dla Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego w Gdańsku z dnia 31 stycznia 2019 r.
w sprawie „Polityki senioralnej z uwzględnieniem działań samorządu terytorialnego
w Gdańsku i Gdyni”.**

Społeczeństwo polskie starzeje się. Według prognozy zmian wiekowych ludności opracowywanej przez GUS coraz liczniej będą reprezentowane starsze grupy wiekowe w kolejnych latach. Począwszy od roku 2014 liczba 20-to latków jest niższa niż liczba osób, które osiągnęły wiek 65 lat. W roku 2017 różnica liczby tych roczników przekroczyła 80 tysięcy w Polsce i 5 tysięcy w województwie pomorskim i będzie się powiększać w latach następnych. Stąd coraz większe znaczenie uzyskują działania adresowane do osób starszych określane jako polityka senioralna, czyli „ogół celowych działań organów administracji publicznej wszystkich szczebli oraz innych organizacji i instytucji, które realizują zadania i inicjatywy kształtujące warunki godnego i zdrowego starzenia się”.

Celem jest podniesienie jakości i poziomu życia seniorów oraz wspieranie ich w jak najdłuższej samodzielności i aktywności, w tym:

1. Zwiększanie aktywności zawodowej i społecznej ludzi starszych (wynika to również z potrzeb kadrowych lokalnej gospodarki).

Zachodzące na przestrzeni ostatnich kilkunastu lat procesy demograficzne, coraz mocniej zaczynają wpływać na obecną sytuację na rynku pracy. Obserwowane trendy w zakresie liczby ludności oraz struktury wiekowej społeczeństwa są bardzo niepokojące i zaczynają bezpośrednio przekładać się nie tylko na rosnące problemy pracodawców z pozyskiwaniem nowych pracowników, ale i na stan finansów publicznych oraz stabilność systemu emerytalnego. Problemy związane z demografią nie omijają także Gdańska. Jeszcze w 2000 r. liczba mieszkańców pow. 60. roku życia tylko nieznacznie przekraczała 83 tys., co stanowiło 18 proc. całej populacji, siedemnaście lat później seniorów jest już 125 tys., czyli 27,1 proc. wszystkich gdańszczan.

Powyższe dane nie tylko jednoznacznie obrazują negatywne tendencje demograficzne zachodzące w Gdańsku, ale też wymuszają na władzach państwowych i samorządowych podejmowanie niezbędnych działań, które z jednej strony zapewnią osobom dojrzałym możliwie najlepsze warunki do życia, ale i zachęcą je do dalszej aktywności w wymiarze społecznym, kulturalnym i zawodowym. Realizacja ostatniego z tych postulatów wydaje się dziś szczególnie istotna i potrzebna. Ciągły rozwój wiedzy medycznej oraz większa świadomość zdrowotna Polaków sprawia, że żyjemy dłużej i dłużej jesteśmy w stanie podejmować wyzwania, również te zawodowe. Mimo to tylko niewielka liczba naszych rodaków pozostaje na rynku pracy po ukończeniu 60. roku życia. Problem ten dostrzega Gdański Urząd Pracy, który już od kilku lat prowadzi działania zmierzające do pobudzenia aktywności zawodowej osób z tej grupy wiekowej. Jedną z najnowszych inicjatyw w tym zakresie jest utworzenie Centrum Pracy dla Senierek i Seniorów, którego najważniejszym zadaniem jest wspieranie osób starszych w podejmowaniu zatrudnienia w niepełnym wymiarze czasu pracy.

Praca na „pół etatu „może być atrakcyjna dla wielu emerytów ze względu na możliwość „dorobienia” do niskich na ogół emerytur. Dla wielu pracodawców może stanowić istotne uzupełnienie braków kadrowych w firmach.

Ciekawą inicjatywą jest również Festiwal Pracy i Aktywności Seniorów oraz planowany w 2019 r. Program "Praca dla Seniorów" mający na celu aktywizację zawodową seniorów. Wojewódzka Rada Dialogu Społecznego (WRDS) pozytywnie ocenia dotychczasowe działania Gdańskiego Urzędu Pracy w zakresie szeroko rozumianej aktywizacji seniorów, wyrażając przekonanie, że podobne inicjatywy są podejmowane we wszystkich powiatowych urzędach pracy.

Wobec braku odpowiedniej liczby pracowników na rynku pracy, szczególnego znaczenia nabiera umiejętność korzystanie z krajowych zasobów, aby uniezależnić się od źródeł zagranicznych.

Zwracamy też uwagę na fakt, że władze samorządowe potrzebują wsparcia rządowego w zakresie aktywizacji zawodowej seniorów. W szczególności potrzebna jest zmiana przepisów ułatwiających urzędom pracy podejmowanie działań aktywizujących seniorów.

2. Zapewnienie seniorom możliwości aktywnego starzenia się w zdrowiu oraz możliwości samodzielnego życia, nawet przy pewnych ograniczeniach funkcjonalnych.

Rodzinne ogrody działkowe (ROD) zrzeszają w Okręgu Pomorskim około 55 tysięcy działkowców na ogół zrzeszonych w Polskim Związku Działkowców.

Są to w większości osoby starsze – seniorzy, dla których praca i wypoczynek na działce jest niekiedy jedyną formą aktywności wspierającą ich funkcje życiowe.

Ogrody działkowe są oazami zieleni, w terenach nadmiernie nieraz zabudowanych, stwarzającymi człowiekowi przyjazne warunki do aktywnego życia w sąsiedztwie przyrody, warunki życia człowieka odpowiadające standardom prozdrowotnym.

W Gdyni jest 21 ROD zrzeszających ponad 4 tysiące działkowców. Pomimo znacznych potrzeb miasta w zakresie pozyskiwania terenów, priorytetem społecznym w planach zagospodarowania przestrzennego miasta jest zapewnienie terenów na obszary zieleni zarówno poprzez ochronę lasów na wzgórzach morenowych jak i na organizację ROD.

Ogrody działkowe funkcjonują w Polsce od ponad stu dwudziestu lat. Istotnym wskazaniem dla ich powstania było stworzenie warunków do aktywności w otoczeniu przyrody dla mieszkańców miast, głównie w starszym wieku. Zasada ta jest niezmienna do dzisiaj i dotyczy przede wszystkim osób w wieku senioralnym, co przy obecnej strukturze demograficznej naszego społeczeństwa jest niezwykle istotne. Ogrody działkowe to nie tylko możliwość uprawiania warzyw czy kwiatów lecz czasem sposób na życie dla wielu osób, często dla całych wielopokoleniowych rodzin. To także miejsce ożywionych kontaktów międzyludzkich - sąsiedzkich spotkań i wymiany doświadczeń związanych z uprawą działki.

Większość działkowiczów uczestniczy też w innych formach aktywności, biorąc udział w zebraniach sprawozdawczo - wyborczych, na których sami mogą decydować o swoich sprawach, czy imprezach, takich jak dożynki działkowe i inne tego typu uroczystości. Dla wielu seniorów jest to jedyna okazja

do przebywania w gronie przyjaznych osób o tych samych zainteresowaniach, co jest niezwykle istotne dla kondycji psychicznej i fizycznej osób w podeszłym wieku.

Nie sposób przecenić pozytywnego wpływu takiej aktywności na jakość życia seniorów a biorąc pod uwagę prognozy demograficzne należy uznać, że ogrody działkowe spełniają w obecnym czasie niezwykle ważną rolę społeczną i należy umożliwić jak najsprawniejsze ich funkcjonowanie na terenie naszego województwa.

Politykę senioralną coraz częściej definiuje się jako działania na rzecz starości i starzenia się społeczeństwa.

Starzenie się ludności województwa stawia w nadchodzącej przyszłości nowe wyzwania w polityce rozwoju regionalnego. Wyzwania te wymagają podjęcia nowych działań począwszy od spraw z zakresu służby zdrowia, poprzez działania w edukacji i kulturze, aż po inwestycje w infrastrukturze i w obszarze nowych technologii.

Przykład działań podjętych między innymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Gdańsku stwarza nowe perspektywy zatrudniania osób o dużym doświadczeniu i traktujących pracę jako możliwość samorealizacji niekoniecznie tylko jako źródło dochodów, które winny być jednak gwarantowane na europejskim poziomie wynagrodzeń za pracę.

Zmienia się także rola rodzinnych ogrodów działkowych, które przechodzą ewolucję od uprawiania warzyw do funkcji rekreacyjnych terenów zielonych zapewniających świeże owoce w obfitości dostatecznej dla gospodarstwa domowego.

W niedalekiej przyszłości Rodzinne Ogrody Działkowe staną się nieodzownym elementem polityki senioralnej, tak jak są nim uniwersytety trzeciego wieku, działania lokalnych domów kultury, inicjatywy stowarzyszenia emerytów i rencistów, itp.

I tak jak we wszystkich działaniach adresowanych do osób starszych tak i w działalności ROD ważnym elementem jest tworzenie warunków do umacniania więzi między pokoleniowej. Przykład działania władz samorządowych Gdyni wskazuje, że współpraca samorządu terytorialnego z organizacjami pozarządowymi na rzecz realizacji polityki senioralnej jest wyzwaniem, którego podjęcie przynosi korzystne efekty społeczne.

Przewodniczący
Wojewódzkiej Rady Dialogu Społecznego
w Gdańsku

Zbigniew Canowiecki